

बेनी नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

बेनी, म्याग्दी
२०७३

गण्डकी प्रदेश, नेपाल

मिति: २०८१/०२/२५

ने.स. ११४४ तछलाश्व:पारु शुक्रवार

प.सं: ०८०/८१

च.नं: २०२१

विषय: सहकारी संस्थाको नियमन, अनुगमन र सुपरिवेक्षण सम्बन्धी कानून हेरफेर सम्बन्धमा ।

श्री सहकारी संस्थाहरु (सबै),
बेनी नगरपालिका, म्याग्दी ।

उपरोक्त सम्बन्धमा सहकारी संस्थाहरुको गठन, सञ्चालन, नियमन समेतका सम्बन्धमा नेपाल सरकारको सहकारी ऐन, २०७४ प्रधान कानून रहेको विषय सबैमा जानकारी नै छ । सहकारी ऐन, २०७४ को दफा १५० (सविकमा) मा अन्तरिम व्यवस्था रहेकोमा उक्त दफामा संशोधन भई सोको सट्टामा हाल नियमन, अनुगमन र सुपरिवेक्षण सम्बन्धी विशेष व्यवस्था उल्लेख गरिएको छ । संशोधित व्यवस्था बमोजिम सहकारी संस्थाहरुको वार्षिक कारोबार बमोजिम तीन तहका सरकारका निकायहरुलाई नियमन, अनुगमन र सुपरिवेक्षणको जिम्मेवारी बाँडफाँड गरिएको छ । स्थानीय तहमा दर्ता भएका वा प्रदेश तहमा दर्ता भएका सहकारी संस्थाहरु मध्ये वार्षिक कारोबार पच्चीस करोडसम्म रहेका सहकारीहरुको मात्र अनुगमन, नियमन, सुपरिवेक्षणको जिम्मेवारी सहकारी संस्थाको केन्द्रीय कार्यालय रहेको स्थानीय तहलाई दिइएको परिप्रेक्ष्यमा सोही बमोजिम गर्ने/गराउने प्रबन्ध मिलाउनु हुन अनुरोध छ ।

पुनश्च :- सहकारी ऐन, २०७४ मा भएको दफा १५० समेतको संशोधनको सम्बन्धमा प्रकाशित नेपाल राजपत्रको प्रतिलिपी यसै पत्र साथ संलग्न छ ।

नेत्रप्रसाद पौडेल

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

बोधार्थ

- श्री जिल्ला प्रशासन कार्यालय, म्याग्दी ।
- श्री जिल्ला समन्वय समितिको कार्यालय, म्याग्दी ।
- श्री मालपोत कार्यालय, म्याग्दी ।
- श्री जिल्ला सहकारी संघ, म्याग्दी ।

✓ १५०. अन्तरिम व्यवस्था : (१) यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि प्रदेश र स्थानीय तहको कानून नबनेसम्म स्थानीय तहसम्म कार्यक्षेत्र भएका सहकारी संस्थाको दर्ता तथा नियमनका सम्पूर्ण कार्यहरू सम्बन्धित स्थानीय तहबाट र एक स्थानीय तहभन्दा बढी प्रदेशसम्मको कार्यक्षेत्र भएका सहकारी संस्थाको दर्ता तथा नियमनका सम्पूर्ण कार्यहरू प्रदेश सरकारले गाउँ वा नगर सभा वा प्रदेश सभाद्वारा निर्णय गरी यसै ऐन बमोजिम सम्पादन गर्ने व्यवस्था मिलाउन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम कार्य गर्दा यस ऐन बमोजिम रजिष्टरले प्रयोग गर्ने सम्पूर्ण अधिकारहरू स्थानीय तहको हकमा सम्बन्धित स्थानीय तहको कार्यपालिकाले तोकेको अधिकारी र प्रदेशको हकमा प्रदेशको सम्बन्धित मन्त्रालयले तोकेको अधिकारीले तथा मन्त्रालयको अधिकार स्थानीय तहको हकमा स्थानीय तहको कार्यपालिकाले र प्रदेशको हकमा प्रदेशको सम्बन्धित मन्त्रालयले प्रयोग गर्नेछन् ।

(३) उपदफा (१) र (२) बमोजिम व्यवस्था नभएसम्मको लागि सबै तहका सहकारी संस्थाको नियमन यसै ऐन अनुसार हुनेछ ।

१५०क. सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण सम्बन्धी निर्देशन पालना गर्नु पर्ने : (१) सहकारी संस्थाले सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतङ्कवादी क्रियाकलापमा विच्यौ लगानी निवारण सम्बन्धमा प्रचलित कानून बमोजिमका निकायबाट जारी भएको निर्देशनको पालना गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको व्यवस्था प्रदेश वा स्थानीय सहकारी कानून अन्तर्गत दर्ता वा सञ्चालन भएको सहकारी संस्थाको हकमा समेत समान रूपमा लागू हुनेछ ।

(३) प्रदेश सरकार वा स्थानीय तहले उपदफा (२) बमोजिम दर्ता वा सञ्चालन भएको सहकारी संस्थालाई उपदफा (१) बमोजिमको निर्देशन लागू गर्नु गराउनु पर्नेछ ।

१५१. मापदण्ड निर्देशिका वा कार्यविधि बनाई लागू गर्न सक्ने : (१) मन्त्रालयले यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियमको अधीनमा रही सहकारी संस्थाको दर्ता, सञ्चालन, निरीक्षण तथा अनुगमन लगायतका काम कारबाहीलाई व्यवस्थित र प्रभावकारीरूपमा सञ्चालन गर्न आवश्यकता अनुसार मापदण्ड, निर्देशिका वा कार्यविधि बनाई लागू गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम मापदण्ड बनाउँदा सदस्यको बचत सुरक्षण तथा संस्थागत दिगोपनाको लागि अवलम्बन गरिएका अन्तर्राष्ट्रिय मान्यता प्राप्त मापदण्डको आधारमा बचत तथा ऋणको मुख्य कारोबार गर्ने संस्था वा सङ्घको हकमा छुट्टै मापदण्ड बनाउन सकिनेछ ।

* केही नेपाल ऐन संशोधन गर्ने ऐन, २०७५ द्वारा थप ।

१८. सहकारी ऐन, २०७४ मा संशोधन: सहकारी ऐन, २०७४ को,-

(१) दफा २३ पछि देहायको दफा २३क थपिएको छ:-

"२३क. मापदण्ड पालना गर्नु पर्ने: (१) यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि बचत तथा ऋणको मुख्य कारोबार गर्ने सहकारी संस्थाको नियमन, निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षण गर्ने निकायले सो सम्बन्धमा नेपाल राष्ट्र बैङ्कले जारी गरेको निर्देशन तथा मापदण्डको पालना गर्नु पर्नेछ।

(२) यो दफा प्रारम्भ हुँदाका बखत कायम रहेको उपदफा (१) बमोजिमको सहकारी संस्थाले नेपाल राष्ट्र बैङ्कले निर्धारण गरेको मापदण्ड कायम गरेको नभएमा यो दफा प्रारम्भ भएको मितिले दुई वर्षभित्र त्यस्तो मापदण्ड कायम गर्नु पर्नेछ।"

(२) दफा ७३ को उपदफा (१) पछि देहायको उपदफा (१क) थपिएको छ:-

(१क) सहकारी संस्थाले उपदफा (१) बमोजिम पेश गर्नु पर्ने प्रतिवेदन विभागमा रहेको एकीकृत व्यवस्थापन सूचना प्रणालीमा प्रविष्ट गर्नु पर्नेछ।"

(३) दफा १५० को सट्टा देहायको दफा १५० राखिएको छ:-

"१५०. नियमन, अनुगमन र सुपरिवेक्षण सम्बन्धी विशेष व्यवस्था: (१) स्थानीय तहमा दर्ता भई वार्षिक पन्चीस करोड रुपैयाँसम्मको कारोबार गर्ने सहकारी संस्थाको

नियमन, अनुगमन र सुपरिवेक्षण सम्बन्धित स्थानीय तहबाट हुनेछ।

(२) स्थानीय तहमा दर्ता भई वार्षिक पचास करोड रुपैयाँभन्दा बढी पचास करोड रुपैयाँसम्मको कारोबार गर्ने सहकारी संस्था र प्रदेशमा दर्ता भएको वार्षिक पचास करोड रुपैयाँसम्मको कारोबार गर्ने सहकारी संस्थाको नियमन, अनुगमन र सुपरिवेक्षण सम्बन्धित प्रदेशबाट हुनेछ।

(३) स्थानीय तह वा प्रदेशमा दर्ता भई वार्षिक पचास करोड रुपैयाँभन्दा बढीको कारोबार गर्ने सहकारी संस्था र विभागमा दर्ता भएको सहकारी संस्थाको नियमन, अनुगमन र सुपरिवेक्षण विभागबाट हुनेछ।

(४) उपदफा (१) वा (२) बमोजिमको वार्षिक कारोबार गरेको दुई वा सोभन्दा बढी स्थानीय तह वा प्रदेशमा कार्यक्षेत्र भएको सहकारी संस्थाको नियमन, अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण सम्बन्धी कार्य त्यस्तो संस्थाको केन्द्रीय कार्यालय रहेको स्थानीय तह वा प्रदेशबाट हुनेछ।

(५) उपदफा (१) वा (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि सम्बन्धित स्थानीय तह वा प्रदेशबाट जोखिमको आधारमा कुनै सहकारी संस्थाको नियमन, अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण गर्नका लागि अनुरोध भई आएमा विभागबाट त्यस्तो संस्थाको नियमन, अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण गर्न सकिनेछ।

(६) उपदफा (१), (२), (३), (४) वा (५) को अतिरिक्त पचास करोड रुपैयाँभन्दा बढी राखेर पुँजी भएको वा सो रकम बराबरको वार्षिक कारोबार गर्ने सहकारी संस्थाको वित्तीय सुशासन तथा लेखिमको आधारमा विभागको अनुरोधमा त्यस्तो संस्थाको नियमन, निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षण नेपाल राष्ट्र बैङ्कले समेत गर्नेछ।

(७) यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि यो ऐन तथा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियमावली, कार्यविधि, निर्देशिका, दिग्दर्शन वा दिएको निर्देशनको पालना गर्नेको उजुरी वा गुनासो प्राप्त भएको अवस्थामा विभागले जुनसुकै सहकारी संस्थाको नियमन, अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण गर्न सक्नेछ।

(८) विभागले सहकारी संस्थाको कार्य प्रकृति अनुसार त्रैकिक बमोजिमका निकायको प्रतिनिधि र विषय त्रैकिक रहेको समितिबाट त्यस्तो संस्थाको नियमन, अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण गराउन सक्नेछ।"

(४) दफा १२७को को-

(१) उपदफा (१) मा रहेका "सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतङ्कवादी क्रियाकलापमा वित्तीय लगानी" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "सम्पत्ति शुद्धीकरण, आतङ्ककारी कार्य वा आमविनासका हातहतियार निर्माण तथा विस्तार वा त्यसमा वित्तीय लगानी" भन्ने शब्दहरू राखिएका छन्।

(२) उपदफा (३) पछि देहायको उपदफा (४) थपिएको छः-

"(४) उपदफा (१) बमोजिम जास भएको निर्देशनको पालना भए वा नभएको सम्बन्धमा रजिष्टार वा रजिष्टारबाट अधिकारप्राप्त अधिकारीले जोखिमको आधारमा आवश्यकता अनुसार सहकारी संस्थाको अनुगमन, निरीक्षण र प्रचलित कानून बमोजिम आवश्यक कारवाही तथा सजाय गर्न सक्नेछ।"

(५) दफा १५१ को उपदफा (१) पछि देहायको उपदफा (१क) थपिएको छः-

"(१क) बचत तथा ऋणको मुख्य कारोबार गर्ने सहकारी संस्थाको नियमन, निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षण सम्बन्धमा नेपाल राष्ट्र बैङ्कले सापदण्ड बनाई जारी गर्नेछ।"

१९. विदेशी लगानी तथा प्रविधि हस्तान्तरण ऐन, २०७५ मा संशोधनः
विदेशी लगानी तथा प्रविधि हस्तान्तरण ऐन, २०७५ को,-

(१) दफा ३ को-

(क) खण्ड (छ) मा रहेका "उद्योग तथा लगानी प्रवर्द्धन बोर्ड" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "औद्योगिक तथा लगानी प्रवर्द्धन बोर्ड" भन्ने शब्दहरू राखिएका छन्।

(ख) खण्ड (ज) को उपखण्ड (२) पछि देहायको उपखण्ड (१क) थपिएको छः-

"(१क) दफा ३ को अधीनमा रही मेशिन, औजार, उपकरण मार्फत गरिने शेयर लगानी,"